

REFERÈNCIES A MOLINS EN EL CARTULARI DE SANT CUGAT DEL VALLÈS (i II)

PERE ROCA GARRIGA

MOLINS DEL VALLÈS

En data 27 de setembre del 967, Venrell dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès una casa, terrenys, etc. «*et in quatuor molinos ipsa medietate*». El text afegeix més endavant: «... *molinos, et in sua aqua et rego et cursu et decursu et in suo caput aquis et resclosa, et omnia sua servimenta vel usubilia*». Tot això es troba «*in Callense, in alveo de rivo de Calidas, subtus Castelleto*». La riera de Caldes és afluent del Besòs. «*Castelleto*» és el castell de Caldes de Montbui. (Doc. 88)

El 25 de gener del 973, Teudard i la seva esposa Livol fan una permuta de béns propis amb béns del monestir de Sant Cugat del Vallès. En el document es parla de «... *ipso molino qui est iuxta Palatio Auzido... et suo mulnare*». I més endavant, «... *usque in flumine Riopullo*». «*Palatio Auzido*» és l'actual Ripollet. No cal dir que «*Riopullo*» és el riu Ripoll, afluent del Besòs. (Doc. 101)

En la donació que Gotmar i la seva esposa fan, amb data 7 de desembre del 982, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'esmenta «... *in ipso mulnare qui ibidem est in ipso rego et capud rego et subtus rego*». I, en establir certes afrontacions diu «... *de ecciduo in ipso rego mulner..., de circi in ipso rego mulner sive in ipso cacavo*». Com indica el document, el molí en qüestió es troba «*iuxta Riopullo*», si bé no precisa bé a quin indret. (Doc. 148)

El 24 d'abril del 983, Gigilo dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès, entre d'altres béns, «*ipsos meos molinares cum suis capud aquis, et suos regos et subtus regos, et illorum discursis et insulas et gleras et quantum habeo ego de ipso molino qui fuit de Donado...*» Tot això es troba «*in terminio de Palacio Avuzid, circa flumen Riopullo*», o sigui: Ripollet i el riu Ripoll. (Doc. 152)

Gigela, segons document datat el 27 de juliol del 934, permuta amb l'abat de Sant Cugat del Vallès, terres, cases, horts, corrals i «... *ipso mulino qui fuit de Birca ipsa medietate et amplius et ipso capud rego de ipso mulino*». Com diu el text, és dins el terme de «*Palatio Avuzid*», o sigui Ripollet. En les afrontacions llegim: «... *de occiduo in flumine Riopullo*», o sigui, el riu Ripoll. (Doc. 154)

El 3 de març del 984, Fridemund i la seva esposa fan donació al monestir de Sant Cugat del Vallès d'unes terres i, a més a més, «... *in ipso mulino ipsas nostras partes*». El molí en qüestió es troba «*in terminio de Palatio Auzido*», que és Ripollet. En les afrontacions trobem «... *usque in flumine Riopullo*», o sigui, el riu Ripoll. (Doc. 158)

En document datat el 9 d'abril del 984 llegim que l'abat de Sant Cugat del Vallès rep de Guitesind i Susanna «*medietatem de ipso mulino quod tu condi-*

rexi... quod ibidem habebas per tua constructione. Es troba «*in locum que dicunt Saltellos*». «*Saltellos*» s'identifica amb can Serra-Parera, a Cerdanyola del Vallès.

(Doc. 160)

Miravul i els seus germans permuten, en data 15 de maig del 984, amb l'abat de Sant Cugat del Vallès, unes propietats. Diu el text: «... *de ipso mulino quod habemus in Riopullo iuxta Palatio Avozido, cum suo rego et caput rego et subtus rego, et cum sua strumenta, et cum suas casa*». Ja sabem que es tracta de Ripollet i del riu Ripoll.

(Doc. 161)

En la donació que Livul i els seus fills fan, el 23 de maig del mateix 984, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, d'uns alous, hom diu: «... *cum molindinis, molinaris cursibus, rego vel subtus rego... in loco que vocant Pertegaz*». Aquest lloc de Pertegàs és al terme de Sant Celoni.

(Doc. 162)

El 30 de setembre del 986, Argefred ven a l'abat de Sant Cugat del Vallès unes terres. El document diu: «... *in ipso molinare et in ipso rego et capud rego et subtus rego*». Més endavant hi llegim: «... *de ipso de Palatio Avozido usque in flumine Riopullo*». Amb aquestes referències, el molí en qüestió podem localitzar-lo a Ripollet i al riu Ripoll, sense poder precisar gaire cosa més.

(Doc. 185)

Segons document datat el 15 de gener del 987, Garsendis fa, amb l'abat de Sant Cugat del Vallès, permuta d'un molí i una vinya per un alou. El text ens diu: «... *terra cum molendinis et regos et capud regos, cum eorum aquis discursibus*» i, més avall, «*cum ipsis molinariis*». Tot això és «*in Riopullo, in termino de Palatio Audito*», o sigui, al riu Ripoll i al terme de Ripollet.

(Doc. 193)

El 12 de gener del 988, Teodaleg i altres donen al Monestir de Sant Cugat del Vallès un alou. El text ens diu: «*donamus... cum molino uno cum suo molinario, cum regos et capud regos, cum insulis et ortalibus*». Tot això és «*in Vallense, in termino de Calidas, in locum que dicunt Acriniano*». Més endavant esmenta «*in rio Calles*». Es tracta del terme medieval de Caldes de Montbui.

(Doc. 214)

Sentemir s'obliga, segons document datat el 19 de març del 988, a cedir al Monestir de Sant Cugat del Vallès «... *ipsa casa et curte et ipso mulino cum ipso plantario*». Pel que fa a localització, només diu el text: «*iuxta Riopullo*», o sigui el riu Ripoll.

(Doc. 218)

Segofred i la seva esposa fan, el 25 d'abril del 988, una permuta amb el monestir de Sant Cugat del Vallès. «*Comutamus vobis molinum nostrum proprium cum omni sua instrumenta, cum suo rego et caput rego et suo discursu, vel cum omni sua utensilia, sicut bonum molinum habere debet et molere bene debet, et cum terra que in circuitu ipsum molinum habemus et pratum que iuxta ipsum aque discursum est*». I afegeix: «*in Riopullo, in termino de Porciano*». «*Porciano*» és un pla entre Montcada Reixac i Ripollet, a la confluència del riu Sec amb el Ripoll.

(Doc. 220)

En el document de donació que Beliardis i els seus fills fan, el 10 de juny del 988, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'esmenta: «... *in molino et sua resclosa, et suo rego et subtus rego, et cum suo cacabo et sua aiacencia...*» Es troba, diu, «*in termino de Palatio Audito et in locum que dicunt Rio Sicco et in locum que vocant Saltellos*». En el mateix text, referint-se a afrontacions, llegim «... *de orientis in molinare de Ermengarda femina*». Per aquestes referències, sabem que els molins en qüestió se situen a Ripollet i Cerdanyola. Saltells sembla que correspon a can Serra-Parera.

(Doc. 222)

En la donació que, el 9 d'agost del 988, fa Seniofred al Monestir de Sant Cugat del Vallès, el text esmenta «... *molinaribus cum suo rego et capud rego et cum resclosar cursu subtus rego...*» Això es troba «*in termino de Palatio Auzito, in locum quem dicunt Saltellos vel Riosicco*». Ja sabem (Cfr. doc. 222) que es tracta de Ripollet, can Serra-Parera i el riu Sec.

(Doc. 225)

Un tal Iohannes fa donació, en data 30 de novembre del 988, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, d'una part «*de ipso mulino quod ego habeo iuxta flumen Riopullo sive de ipsos mulinares, cum suis capud aquis et suos regos et subtus regos et illorum discursibus*». Més endavant, el text diu: «*si ipso molino inmeliorare volueritis...*» Tot això es troba «*iuxta flumen Riopullo*», al terme de «*Palacio Auzido*», o sigui Ripollet.

(Doc. 229)

En una permuta que Navio fa, el 15 de gener del 989, amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'esmenta «*ipso uno molino condirecto, vel in ipsos molinares et in ipsos regos et capud regos sive discursos*». Això es troba «*in Riopullo, in terminio de Porciano, vel in termine de Rixago*». (Cfr. doc. 220). (Doc. 233)

En data 15 de gener del 989, Adalaizis permuta amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès uns alous. En el document llegim: «... *molinare vel molinares cum illorum discursibus et subtus regos...*» Tot això es troba «*in terminio de Palacio Audito, in Riopullo*», o sigui, al terme de Ripollet, al riu Ripoll. (Doc. 234)

En una permuta que Anna i el seu fill Seniofred fan, el 29 de maig del 989, amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'esmenten, entre altres béns, «... *molinum et molinares cum suos regos... sicut capud regos cum illorum discursibus*». Més endavant del text trobem: «... *ipso rego molinario*» i «... *in ipso regario*». Quant a ubicació d'aquests molins, sabem que eren «*iuxta Riopullo, in terminio de loco que dicunt Portiano, prope Montem Catanum*» (Cfr. doc. 220). «*Montem Catanum*» és Montcada. (Doc. 237)

Una tal Chixilo dóna, segons document de l'1 de juny del 990, entre altres béns, «... *molino et molinaribus cum capud regos atque eorum discursibus*», els quals es troben «*in terminio de Palatio Auzito, in locum ubi dicunt Saltellos vel in terminio et accessu de Cerdaniola*». Aquesta ubicació és molt vaga (Per a Saltells, cfr. doc. 222). (Doc. 249)

El 13 de maig del 992, Longabard deixa, en testament, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, diversos béns i propietats, entre els quals «... *ipso molino qui est rochero, qui est in Rio Pullo*». Llevat que es troba arran del riu Ripoll, la seva ubicació no queda gens clara. (Doc. 282)

Segons document datat el 8 de juny del 993, Igilo atorga al Monestir de Sant Cugat del Vallès, unes terres que té a Porcià, tocant al riu Ripoll. En fer afrontacions, el text diu: «... *et de occiduo in cacavo de domo s. Cucuphati*». Esmenta, abans, «*in terminio de Purciano, in Riopullo, in locum que dicunt Campo*

Rotunno». Aquest «*Campo rotunno*» era una peça de terra compresa entre el riu Ripoll i la riera Major, o de Sant Cugat, en el municipi de Montcada. (Doc. 288)

Siniuld i la seva esposa venen, en data 7 de gener del 994, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, un alou. El text del document esmenta «... *molinis, molinaribus, regos, capud regos, subtus regos...*», tot això «*in Palatio Talathan*». Es tracta de Palau-solità, actualment Palau de Plegamans (Cfr. doc. 302). (Doc. 295)

Per testament de data 1 d'agost del 994, Sesefred deixa al Monestir de Sant Cugat del Vallès una propietat que, segons el text, s'estén de «*ipsa gleira de Riopullo sive de Rio Maiore... et in cacavo de domum s. Cucuphati*» i també «*in terminio de Purciano, in Riopullo, in locum que dicunt Campo rotunno*». (Cfr. doc. 288). (Doc. 299)

Seniuld (Cfr. doc. 295) i la seva esposa venen, en data 10 de gener del 995, diversos béns i propietats. El document esmenta «... *molinis, molinaribus regos, capud regos, subtus regos, aquarum cursibus vel discursibus*». Ací, quant a ubicació, trobem «*in locum vocitatum Palaciolo*», que és l'actual Sant Julià de Palou. (Doc. 302)

Engoncía ven al Monestir de Sant Cugat del Vallès, en data 21 de maig del 996, una terra «*in terminio de Aqualonga*». El document esmenta, en fer les afrontacions, «*in ipso rego qui discurrit ad ipsos molinos*». «*Aqualonga*» correspon a l'actual Valldoreix. (Doc. 310)

El 22 de maig del 996, Tidela i Bagelo permuten amb altres del Monestir de Sant Cugat del Vallès, diversos béns. El text del document ens diu «... *in ipso regulo vel ad ipso molino*» que se situa «*infra terminio de Lorona, sive de Mugal*». S'esmenta així mateix «*ipso rego mulenero*», i, en fer unes afrontacions, «... *in flumen Vales*». Aquest riu «*Vales*» és l'actual Congost. Quant a «*Lorona*», es tracta de Llerona, a prop de Granollers. (Doc. 311)

En un judici, de data 27 de novembre del 996, es decideix la possessió de les aigües del riu Xercavins a favor del Monestir de Sant Cugat del Vallès. El text

parla de «*molendina*», «*molindina nova*», etc. Les indicacions que ajuden a localitzar els molins en qüestió són aquestes: «*in rivulo vocato Rio Rubio*» (que és la riera de Rubí, o de les Arenes, afluent del Llobregat). El «*rivulo Exercavions*» passa a prop de la masia anomenada de Xercavins, a Rubí.

(Doc. 317)

En una donació de Petrus al Monestir de Sant Cugat del Vallès, datada l'11 de març del 997, s'esmenta, entre altres béns, uns «*molinos*» que estan situats «*infra terminum de Laurona vel de Muiala*». «*Laurona*» (Cfr. doc. 311) és Llerona, al Vallès Oriental. «*Muiala*» sembla que correspon a Vilamugal, lloc de Llerona.

(Doc. 321)

En una permuta que fa Ennego al Monestir de Sant Cugat del Vallès, en data 30 de març del 998, el document ens parla de «*molinaribus et molindinis*», que es troben «*ultra collum de Sabbatello vetulo*», amb esment de «*Valle Ollofredi*». Es tracta de Collsabadell, agregat de Llinars del Vallès. El document també esmenta Olzinelles.

(Doc. 331)

En la permuta que, amb data 27 d'agost del 998, Ermesindis fa amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès, s'esmenta «*in ipso rego de ipso molino qui fuit de Gunsemiro*», que es troba a «*Palatio Audito*». O sigui, a Ripollet.

(Doc. 336)

El 21 de setembre del 998, el comte Ramon i la seva esposa Ermesendis venen a Ennego uns terrenys. El text esmenta «*... cum molinaribus et molinibus, cum regos et caput regos et subtus regos*» «*... ultra collum de Sabbatello*», a l'anomenada «*Valdem Oldofredi*». Entre d'altres llocs, s'esmenta «*Valle Gorguira*», que és Vallgorguina (Cfr. doc. 331).

(Doc. 337)

Els germans Audegari i Longovard fan donació, amb data 17 de maig del 1001, d'uns molins i altres pertinences al Monestir de Sant Cugat del Vallès. En el text del document es parla de «*mulnares nostros*» «*... cum quicquid ad ipsos mulnares pertinent*». I afegeix: «*et sunt ipsos mulnares in terminio de Palacio Avozid, iuxta flumine Riopulle*». Ja sabem que es tracta de Ripollet i del riu Ripoll.

(Doc. 357)

El 16 d'agost del 1001, Emmo, vídua de Plancari, ven al Monestir de Sant Cugat del Vallès una quarta part d'un molí. Diu el text: «*... in ipso molino qui fuit de Filioli qd., ipsa quarta parte in solo et superposito, in capud aquis, in ipso rego et super regum et subtus regum, in decursibus aquarum et in ipso cachabo vel in universa utensilia quem ad molendinum pertinet ad molendum*». Tot això es troba «*in terminio de Porciano iuxta flumine Riopullo*» (Cfr. doc. 299).

(Doc. 360)

El testament de Ricosind, datat el 14 d'abril del 1002, esmenta la deixa al Monestir de Sant Cugat del Vallès de diversos béns, entre altres de «*ipso molino*», que diu que es troba «*in Vallense, in locum que dicunt Aqua Cenosa*», lloc que sembla poder identificar-se amb Aiguasenosa, a prop de Caldes de Montbui.

(Doc. 372)

El 23 de juny del 1002, el levita Rigoald permuta amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès unes propietats en les quals hi ha «*... uno molinario cum rego et capud rego et subtus rego...*», al qual es refereix diverses vegades. Precisa que es troba «*in terminio de Palacio Audito*», o sigui, a Ripollet.

(Doc. 375)

En el testament de Mello, datat el 2 de setembre del 1002, aquesta dona al Monestir de Sant Cugat del Vallès una sèrie de pertinences i es refereix a «*ipso molino*». Sembla ser que aquest molí es troba «*in locum Kanalilias*», que seria dins el terme actual de Santa Perpètua de Mogoda (Cfr. doc. 384).

(Doc. 377)

En data 18 de novembre del 1002, Guillaran permuta amb el Monestir de Sant Cugat del Vallès unes propietats «*cum ipso mulinare, simul cum ipso rego et capud rego... ductis aquibus et reductibus*». Com a localització, s'expressa «*in terminio de Palaz Avozido*», que, com sabem, és l'actual Ripollet.

(Doc. 378)

En un altre testament de Mello (Cfr. doc. 377), datat el 5 de febrer del 1003, es fa donació «*ad domum s. Michaelis qui est intus in domo s. Cucuphati*» de «*abdomada I de molino*». Pel que diu el text, aquest molí es troba «*in terminio de Kanalilias sive in locum quem dicunt ad ipsa Calciata vel in Porciano*». Com hem vist en altres documents, «*Kanalilias*» és a Santa Perpètua

de Mogoda. Pel que fa a «*ipsa Calciata*», se situa en el terme medieval de Montcada. De Porcià, com ja hem vist en altres documents, es diu que és un pla entre Montcada-Reixac i Ripollet, a la confluència del riu Sec amb el Ripoll.

(Doc. 384)

Rami, en el seu testament, datat el 2 de maig del 1010, deixa al Monestir de Sant Cugat del Vallès una sèrie de béns i de pertinences, entre les quals figura «*ipso mulino qui est in termine de Chalides*». Es tracta del terme de Caldes de Montbui.

(Doc. 427)

El testament de Seniofred, datat el 22 de març del 1018, esmenta, entre els diversos béns i propietats que posseïa, un molí que dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès. Diu el text: «*ipso mulino cum rego et caputrego*». No queda ben precisada la ubicació del molí aquest, però, pel context, sembla que era a «*Palaciolo*», o sigui, a Sant Julià de Palou.

(Doc. 467)

El 10 d'abril del mateix 1018, l'esmentat Seniofred dóna, per disposició testamentària, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, «... *ipso molendino, cum rego et capud rego*». El situa «*in Palaciolo*» (Cfr. doc. 467), o sigui a Sant Julià de Palou. Es deu tractar del mateix molí.

(Doc. 468)

En document datat el 21 d'octubre del 1018, en el qual es dirimeix una qüestió bastant confusa que existia entre l'abat de Sant Cugat del Vallès i Seniofred de Rubí, s'esmenta «... *molina et molinaria*», com també «... *ipso molino et orto et terra quod fuit de Filmere...*», etc. Per les indicacions del text, que són bastant embrollades, sembla deduir-se que els terrenys i el molí aquest en litigi eren a Rubí i arran de la riera («*rivo de Riorubeo*»).

(Doc. 470)

Udalard dóna, en data 1 d'agost del 1023, al Monestir de Sant Cugat del Vallès «... *molinis, molinariis, caputregis, aquis aquarum viaductibus vel redeuntibus*». En fixar unes afrontacions, el text diu: «*de orient in medio alveo de Tordera, de meridie in ipso rio que dicunt Pertegacio, deocciduo in sumitate de Monte Sinno, de circi in ipsa aqua que dicunt Breda*». També esmenta «*ipsa villa que dicunt Aqualba*», la qual és l'actual Gualba. Malgrat tot, no queden, els molins en qües-

tió, prou ben localitzats. Pertegàs, Breda, Gualba, la Tordera: una extensió considerable del Vallès Oriental.

(Doc. 488)

Sendred, i altres, donen, en data 31 d'octubre del 1024, al Monestir de Sant Cugat del Vallès un molí que posseïen «*in paroechia de s Felici de Araona*». Diu el text: «*ipso molendinum quod habemus in Rivopullo cum ipsos linars*». I més avall: «... *de ipso supradicto molendino donent pro censu mediam unciam auri Valencie*». La parròquia de Sant Feliu d'Arraona és, avui, terme de Sabadell.

(Doc. 495)

El 2 de gener del 1028, Berenguer rep uns alous en els quals, segons el document, hi ha «... *domos et molinas*». Això es troba «*in loco que nuncupatur Villa Rara, que alio nomen dicitur et appellatur Pedrencos*». Sembla que «*Pedrencos*» pertanyia al terme medieval de Campsentelles.

(Doc. 506)

La comtessa Ermessinda, en data 1 de març del 1032, dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès un alou. En detallar el contingut del dit alou, el document esmenta «... *molinos, molinares, cum caput aquis, et regos et subtus regos et cum omnia usibilia que ad molinos pertinet ad molendinum*». El mateix text diu, més avall: «*in molinos qui fuerunt qd. Traosario*» i «*in molino de ipsa Torrezela*». Són esmentades com a afrontacions «*flumine Bisauçi*» (o sigui, el riu Besòs), «*rio Maiore*» (riera de Sant Cugat, afluent del Besòs) i «*Riopullo*» (riu Ripoll). Per a indicar la ubicació de l'alou, diu el text: «*ad radicem Montis Scatani, sive in prefato Monte Scatano*». Es tracta del turó de Montcada.

(Doc. 521)

L'abat de Sant Cugat del Vallès dóna, en data 7 de març del 1040, a Gaufred i Raimon, unes cases, corals, etc., com també un molí. Llegim en el text del document: «... *cum mulnare*». Tot això es troba «*in termine quem dicunt Vilarzello*». Sabem que «*Vilarzello*» (Vilardell) és al municipi d'Olzinelles.

(Doc. 550)

El 23 de setembre del 1041, l'abat de Sant Cugat del Vallès dóna al seu germà Vivan, entre altres béns, uns molins. Diu el text: «*quam habeo ... in molinariibus*». Quant a ubicació es consigna «*in adiacencias de Rivo sicco*». No dóna més precisions al respecte.

Només podem dir que el molí devia ser al riu Sec.
(Doc. 556)

En testament datat el 20 d'abril del 1042, el prevere Bonfill disposa la deixa dels seus béns, entre els quals un molí: «... *cum molino*». Quant a ubicació, el document es limita a dir «*ipsum alodium de Ripollet*».
(Doc. 558)

El prevere «Blanquet» dóna, en data 10 de maig del 1044, al seu germà Gifred, diversos béns, entre els quals «*unum molinum atque molinare cum caput rego et rego et subtus rego, et cum omni usibilia molino pertinentia*». (Cfr. doc. 558). Quant a localització, el document ens diu: «*prope Palatio Auzido*», o sigui, Ripollet.
(Doc. 569)

El testament de Ricolf, datat el 10 d'octubre del 1044, esmenta «... *molino, molendinario, cum rego et caputreg...*» Diu el text: «*alode... adrontat, a parte orientis in rio de Calidas... de occiduo in rio Macaneres... de circii in Montemaiore*». O sigui, Riera de Caldes i Montmajor, nom antic del Farell, en el terme de Caldes de Montbui. Quant a «*Macaneres*» cal dir que el mateix document el denomina d'aquesta altra manera: «*Riunculus Macneries*». Sembla que es tracta d'un petit corrent que se situa al límit dels termes medievals de Caldes de Montbui i de l'actual Palau de Plegamans.
(Doc. 572)

En document datat el 10 d'agost del 1060, s'esmenten uns terrenys «*cum molendinis qui ibi sunt, et cum insulis que in circuitu sunt*». Com a referència de lloc, el text ens dóna «... *mansum sancti Laurencii de ipsa Muntada, qui est in Castelar, cum pertinentiis suis...*», que interpretem Sant Llorenç del Munt i Castellar del Vallès, respectivament.
(Doc. 623)

L'abat de Sant Cugat del Vallès dóna, el 21 de març del 1064, a Ramon Sanç i a la seva esposa, una sèrie de béns, entre els quals «... *mulinos cum regos et cum eius omnia pertinentia*». En les afrontacions, ens diu el text: «*de cerci in ipso monte s. Laurenci vel in Lacera; de horiente in termine s. Menati; de meridie in termine de Terracia; de occiduo in monte s. Laurencii*». I encara diu: «*et est hec omnia in terminio de Castelar*», o sigui, de Castellar del Vallès. Queda molt imprecisa la ubi-

cació, tot i que cal referir-la al terme d'aquesta població. Probablement, al riu Ripoll.
(Doc. 639)

Entre altres béns, el sacerdot Mir deixa, segons document datat el 6 de març del 1068, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, «... *mulino cum omni sua instrumenta, cum regos et capud regos et subtus regos, et glebarias atque resclosas, et cum omni sua utensilia que ad molinum pertinet*». El document ens diu que tot això es troba «*in terminio de Palatio Audito, in locum que vocant Riopullo, et Villa Rafia vel Rio Maiore*». En un altre punt del text, en fer unes afrontacions, ens parla de «*in alveo Riopullo vel in resclosa de mulino Abbadal*». «*Villa Rafia*» pertany al terme medieval de Montcada. El «*Rio Maiore*» és la riera de Sant Cugat. «*Palatio Audito*» sabem que és Ripollet.
(Doc. 663)

El 26 de setembre del 1074, Guinard Sendred dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès, entre altres béns, un molí. Diu el text: «... *ipsum meum molendinum qui est ad ipsa Karrera, cum omnibus suis edificii et pertinentiis*». Ens diu, així mateix, que l'esmentat molí es «*infra terminos parrochie s. Marie Palacii que dicunt Vitemenie*». D'altra banda, en les afrontacions s'assenyala «... *a parte orientis in medio flumine Tordarie*». «*Palacio de Vitamenia*» és Palautordera. «*Ipsa Karraria*» cau dins el terme de la parròquia de Santa Maria de Palautordera.
(Doc. 679)

Ermengod i la seva esposa donen, segons document data el 2 de maig del 1079, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, un mas «... *cum mulinis et molendinariis, et cum regis et capud regis et cum illorum hediificiis*», els quals estan situats «*in terminio de Palad Odit, in parrochia de s. Stephano, in locum que vocant Saltells*». Es tracta, doncs, de Ripollet. Saltells és actualment Serra-Parera, del terme de Cerdanyola.
(Doc. 696)

El 25 de novembre del 1103, Dalmau Renard i esposa donen a la seva filla Maria una hisenda i «*unum ex nostris molendinis quod habemus subtus nostra mansionem ipsam*». I encara afegeix: «*ipsum molendinum cum suis pertinentiis...*» Tot això es troba «*infra termine Castellaro, in villa Dealii, vel ad ipsa Crosa*». En marcar les afrontacions, ens diu el text: «*de orientis in alveo Rivipollentis*». Es tracta de Castellar del Va-

llès i del riu Ripoll. No sabem amb exactitud la ubicació de «*Villa Dealii*» ni de «*ipsa Crosa*». (Doc. 782)

L'abat de Sant Cugat del Vallès dóna, en data 6 d'octubre del 1104, a Bernat Gerbert, «*terras cum molendino et rego et capud rego*», situats «*in termino Castri Barberani sive Arraone ad locum qui dicitur Rivus siccus*». La ubicació del molí no queda gaire ben precisada. (Doc. 786)

Provència dóna al seu fill Pere, en data 4 d'octubre del 1106, un mas i altres béns que posseïa «*ad ipsas Fexas, et in Rivipollenti alium mansum cum molendinum et pertinentiis atque utensilibus, tam de ipso manso quam de ipso mulino*» ... «*infra parobetiam s. Aciscli Cerdaniola, in loco quod dicunt ipsas Fexas, sive ad Rivipollenti*». Es trobava, doncs, el dit molí dins l'àmbit de Cerdanyola i de Ripollet. Diríem que a Sant Iscles Feixes. (Doc. 790)

En document datat el 6 d'abril del 1107, la mateixa Provència dóna a la seva filla Ermengardis, el mateix molí de què es fa esment en el document 790. (Doc. 792)

En el document de 15 de febrer del 1120, amb el qual el Papa Calixt II confirma al Monestir de Sant Cugat del Vallès els privilegis i les propietats i béns del cenobi, llegim: «... *cum aquis et molendinis que sunt in castro Rio Rubeo*». Es tracta del castell de Rubí. (Doc. 849)

Arnau Guillem de Mediona concedeix, en data 25 de febrer de 1122, llicència al monestir de Sant Cugat del Vallès «*ut accipiant ipsam aquam de Ripullo in meo alaudio in qualicumque loco opus fuerit ad opus molendini et ceteris subreganeis rebus*». I afegeix: «*et accipiant glevarias et petras*». En marcar les afrontacions, el text diu: «*a parte orientis in Rivo Bisaucci*». O sigui que ens trobem amb el riu Ripoll i el riu Besòs. I diu encara «*et est in parroecchia de s. Petri de Rexaco hec omnia suprascrita*». (Doc. 860)

En la definició d'una controvèrsia entre l'abat de Sant Cugat del Vallès i Ramon Bernat, datada el dia 1 de maig del 1124, s'esmenta «*ortale iuxta molendini*».

Es troba a «*Valle Carcara*» que s'identifica amb el lloc on hi ha la Torre Pallaresa (entre Badalona i Santa Coloma de Gramenet). També s'esmenta «*Valle Maiori*», probablement a la confluència dels rius Ripoll i Mogent, en el terme municipal de Montcada. (Doc. 873)

Segons document datat el dia 1 d'octubre del 1124, l'abat de Sant Cugat del Vallès estableix a Pere Oliban i a la seva esposa «*molinum unum quod vobis abetis factum in alaudium s. Cucuphatis*». El molí en qüestió es troba «*in parroecchia s. Stephani de Breda, in Pareds ad ipsos prads vel in Tenes*». Diu el text: «*ipsum molendinum cum caputregos et cum regos et cum chavos et glebarum et petrarum et garrigarum et cum pratis atque islis et cum vieductibus atque reductibus et cum omnia que ad usum molendinis pertinet*». Més avall afegeix «... *ut bene et optime laboretis et edificetis ipsum molinum*». La localització, si bé imprecisa, ens la donen els noms de Sant Esteve de Breda, Pareds i el riu Tenes. (Doc. 876)

El dia 1 de maig del 1125, Ramon Bernat i la seva esposa atorguen al monestir de Sant Cugat del Vallès «*tertiam partem molendinorum nostrorum que habemus in rivo Ripollensis in alodio proprio nostro*». El document no dóna cap dada que ens permeti localitzar-lo. (Doc. 881)

Ramon Miró d'Argelaguet i els seus germans, en document datat el 30 de març del 1129, fan concòrdia amb l'abat de Sant Cugat del Vallès. El document ens parla de «*alaudis et molendino que sunt in Monte Signo de Palacio*». Més endavant diu «... *simul cum molendinis*». Sembla que «*Monte Signo de Palacio*» és la població de Montseny. (Doc. 895)

El 12 de juliol del 1129, Rodland de Santlleí i esposa i fill donen al Monestir de Sant Cugat del Vallès. En el text llegim: «... *iusta molendinum s. Cucuphatis*» i «... *in rego supradicti molendini*». Tot això es troba «*in parroecchia s. Stephani Villenove, in loco vocitato ad ipsos Archers*». Es tracta de Vilanova de la Roca i del molí d'Arquers, a Montornès (Cfr. doc. 915). (Doc. 897)

L'abat de Sant Cugat del Vallès estableix, en data 1 de novembre del 1131, a Mir Amat i a la seva esposa

«*ipsum nostrum molinum de Archers qui est in honore de Montetornes*». (Cfr. doc. 897 i doc. 1272). (Doc. 915)

En data 8 de febrer del 1136, Gerald de Fontcalçada i esposa donen al Monestir de Sant Cugat del Vallès unes possessions que tenen, «*cum molendinis et resclausariis suis*». Tot això es troba «*in parrochia s. Stephani et s. Felicis de Castellar*». Es tracta de Sant Feliu del Racó i de l'antiga parròquia de Castellar (o Castellar Vell). (Doc. 932)

En el testament d'Arbert, de data 1 de setembre del 1142, s'esmenta «*molendino Poncii de Licano*» i «*in riera Merdaci*». Probablement aquesta riera és el riu Tenes, afluent del Besòs. (Doc. 945)

El 31 de març del 1154, Gerard de Bell-lloc i la seva esposa donen al Monestir de Sant Cugat del Vallès una part de «*ipso mulino de Carrera*». El text no dóna detalls que permetin de localitzar-lo. Sembla, però, que es trobava dins el terme medieval de Palautordera. (Doc. 996)

L'abat de Sant Cugat del Vallès, en data 16 de maig del 1155, atorga a Ramon de Pou uns terrenys a cens. El document parla de «... *quarteras frumenti preparatum ad molendinum, ad mensuram legitimam de Granulariis*». Els terrenys en qüestió estan situats «*in parrochia s. Stephani de Granulariis*», o sigui, a Granollers. (Doc. 1.000)

El 8 de novembre del 1155, Sicardis, vídua, i altres defineixen a favor de l'abat de Sant Cugat del Vallès, unes propietats. El text esmenta «*molendina cum regos et capud regos, et rescloses et exaguadors*», i «*totum illum honorem et baiuliam de Ripollete*». No ens dóna cap altra dada que ens permeti de precisar més bé la ubicació d'aquests molins. (Doc. 1.004)

L'abat de Sant Cugat del Vallès dóna, en data 1 de juliol del 1156, a Ramon de Ferigola i a la seva esposa «*medietatem ipsius molendini de Ripa, cum rego et capud rego et glevariis et petris et cum omnibus ad illum molendinum pertinentibus*». El text afegeix «*qui molendinus est in terminio Rivirubii et in parrochia*

s. Cucuphatis». Aquesta localització Rubí, Sant Cugat és ambigua. (Doc. 1.008)

Pere Oliver i la seva esposa, segons document datat el 24 d'agost del 1162, concedeixen al Monestir de Sant Cugat d'obtenir aigua del seu alou «*ad opus omnium molendinorum s. Cucuphatis de Rivopollete*». Aquest «*rivopollete*» és, probablement el riu Ripoll. (Doc. 1.045)

En el seu testament, datat el 21 d'octubre del 1169, Pere de Lliçà deixa a l'església de s. Cristòfor de Lliçà «*unum campum qui est super molendinum Visan*». Sembla que Visan pertanyia al terme medieval de Lliçà d'Avall. (Doc. 1.071)

En el seu testament, datat el 7 de febrer del 1180, el clergue Pere Ribot disposa coses diverses respecte a determinats molins. El text esmenta: «*molinis de Alberic*», «*ipso molendino de Angle*», «*mulnar quod est subtus molins de Albaric*», «*molino de Orfanello*». Del molí d'Angle, podem dir que era a Palautordera. Quant als altres, és difícil de localitzar-los. Al Vallès Oriental hi ha un lloc anomenat Alberic. Tot queda bastant imprecís. (Doc. 1.128)

En la concòrdia, datada l'11 de maig del 1196, entre Guillem de Ripoller i l'abat de Sant Cugat del Vallès, es fa esment de «*tertiam partem molendinorum et campum qui est prope tenedonem Petri Molinari*». El document diu també «... *illas tenedones quas tenes ultra fluvium de Ripollete prope ipsam calciatam*» i «*iuxta fortitudinem de campum de Auriculis*». Sembla que aquest «*campum de Auriculis*» pertanyia al terme medieval de Ripollet. (Doc. 1.212)

Arnau de Riu-sec reconeix, en document datat el 10 d'abril del 1206, que posseeix «*unum molendinum apud Rium Siccum*» i «*unum campum de fabrica iuxta ecclesiam s. Paulo de Rivo Sico*». Les dades aquestes, referides al riu Sec, afluent del Ripoll, no són gaire precises. Tot devia trobar-se a prop de l'església de Sant Pau. (Doc. 1.261)

Guillem de Mollet i la seva esposa defineixen, en document del 12 de gener del 1209, al monestir de

Sant Cugat del Vallès els drets que aquest té sobre el «*molendino de Archers*». No el localitza, però sabem per altres documents (Cfr. doc. 915) que aquest molí era al terme de Montornès. (Doc. 1.272)

Sança i la seva mare venen, en data 7 de març del 1219, al Monestir de Sant Cugat del Vallès unes peces de terra i altres propietats. El document esmenta «... *versus molendinos de Bezonibus*». Per les indicacions del text es pot identificar aquest molí amb el de Besons, prop de la riera de Rubí. (Doc. 1.294)

El 17 de gener del 1233, el papa Gregori IX confirma les possessions del Monestir de Sant Cugat del Vallès i concretament el «*molendinum de Pedrige*», el qual es troba dins el terme medieval de la parròquia de Santa Maria de Palautordera. (Doc. 1.311)

Bernat de Riu-sec reconeix, segons document datat el 25 d'agost del 1233, posseir unes masies i un molí: «... *apud Rivumsiccum unum molendinum*». El text no dona més precisions que ajudin a localitzar aquest molí. (Doc. 1.319)

En document datat el 23 de gener del 1234, el rei Jaume I confirma les propietats del Monestir de Sant Cugat del Vallès. El text diu: «... *aquas et molendina i castro de Rivorubeo*» i, més avall, «*aquis et molinis*». Aquests darrers molins es troben a «*Castrum de Malleatho quod antiquitus vocabatur Palatium Auditum*», o sigui Ripollet. (El mateix document conté referències a un molí del Garraf i a uns altres del Barcelonès). (Doc. 1.320)

En el litigi entre Guillem de Vallseca i l'abat de Sant Cugat del Vallès, datat el 16 de gener del 1240, s'esmenta «... *in riaria et in rego molendinorum... in Ripolletto*». El text no dona altres precisions quant a ubicació. (Doc. 1.360)

En la sentència arbitral, del 25 d'abril del 1240, sobre litigi existent entre Arnau de Gelida i Pere Trobat, hi ha aquestes referències relacionades amb un molí: «*iuxta molendinum Taxonum*», «*iuxta molendinum Tacorum*», «*in rego molendini Tachoni*» i «*in rego molendini Taconi*». En les afrontacions d'un camp, tro-

bem «*de oriente in riera de Rivopullo*», o sigui del Ripoll. Aquest molí no és altre que el molí Tacó, de Ripollet. (Doc. 1.362)

Guillem de Fonollar, en data 15 de desembre del 1240, satisfà un cens al Monestir de Sant Cugat del Vallès. El document parla dels «*molendinis de Pedrige, que sunt in parrochia s. Eulalie de Madrona*», la qual s'identifica com a parròquia del Papiol. (Doc. 1.365)

Berenguer de Riu-sec, en document datat l'11 de març del 1242, reconeix tenir en feu pel Monestir de Sant Cugat del Vallès, entre d'altres béns, «*apud Rivum-siccum unum molendinum*». El document no dona més detalls quant a ubicació. (Doc. 1.372)

MOLINS D'ALTRES COMARQUES

El 17 d'agost del 1174, Ramon de Tàrraga dona al Monestir de Sant Cugat del Vallès diverses terres. En assenyalar les afrontacions diu: «*de circi et de occiduo de uno molendinum ad alterum*». Això es troba «*in terminio castri de Tarrega*», doncs a la comarca de l'Urgell. (Doc. 1.095)

Bernat de Papiol atorga, en data 29 de febrer del 1178, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, la meitat d'un molí. Diu el text: «*medietatem tocius ipsius molendini cum aqua et rego et capud rego et cum omnibus suis utensilibus, sicut habeo et habere debeo... infra terminum de Castelletto*». Es tracta del terme de Castellet, a la comarca del Garraf. (Doc. 1.114)

En el document pel qual, el 23 de gener del 1234, Jaume I confirma les propietats del Monestir de Sant Cugat del Vallès, a més d'uns molins del Barcelonès i del Vallès, s'esmenta «... *squis et molendinis*» que es troben dins la «*dominicaturam s. Stephani de Castelletto*». Es tracta també, de Castellet, a la comarca del Garraf (Cfr. doc. 1.114). (Doc. 1.230)

MOLINS NO LOCALITZATS

En document datat, a Breisach, el mes d'agost del 938, Ludovic rei, confirma al Monestir de Sant Cugat

del Vallès totes les seves possessions. El text esmenta «... *calmibus, molendinis atque itibus vel reductibus...*», sense definir, però, on són aquests molins. L'ambigüitat és extraordinària, tota vegada que el document parla dels comtats de Barcelona, d'Ausona i de Girona.

(Doc. 15)

El testament, de data 1 de febrer del 981, de Guibert es refereix a «*mulinos duos molentes, cum illorum strumenta*». Diu que són «*prope ipsa via Molera*», dada que no ens serveix per a localitzar els dits molins.

(Doc. 139)

El Precepte de Lotari, datat a Compiègne el gener/febrer del 986, confirma al Monestir de Sant Cugat del Vallès les seves propietats i béns. En el text llegim «... *cum molinaribus*», «*molendinis*». No és donat cap detall que ens permeti de localitzar-los.

(Doc. 173)

El testament del levita Sunifred, de data 5 de novembre del 986, fa esment de «*ipso molino et omnia quod ibi abeo*». No hi ha, en el text, cap dada que ens permeti de localitzar-lo amb un mínim d'aproximació.

(Doc. 188)

En document datat el 12 de gener del 1004, segons el qual Audeguer i la seva esposa permuten unes terres, etc. amb altres béns del bisbe de Girona, s'esmenta «... *ipsos molinos*», «... *ipso mulnare*», els quals, per manca de dades del propi document, no són localitzables.

(Doc. 388)

El testament d'una tal Rotudis, datat el 29 de setembre del 1027, ens parla de «... *ipsos molinos*», «*et molino I*», «*molinos II*». Quant a localització, les dades del text no donen suficients clarícies. Tot fa suposar, tanmateix, que els molins es troben al comtat d'Urgell.

(Doc. 505)

Osbert, en el seu testament, datat el 30 de desembre del 1037, deixa als seus fills divesos béns mobles i immobles. En el text trobem esmentat «... *ipso molendino cum rego et capud rego*». Però res no ens permet de saber el lloc on es troba aquest molí.

(Doc. 547)

El 25 d'octubre del 1040, Illiardis ven al levita Mir uns alous. El text ens parla de certs terrenys

«... *cum molinaribus, cum regos et caput regos et subtus regos*». Quant a localització ens trobem totalment desorientats: Masquefa?, Horta?, Mogoda? D'aquestes localitats parla el document. (Cfr. doc. 562).

(Doc. 552)

Oliba dóna, el 31 d'agost del 1041, al Monestir de Sant Cugat del Vallès, una propietat. En les afrontacions el document es refereix «... *ad ipso mulino de s. Petro*». Sembla, pel context, que els terrenys aquests i el molí siguin dins el Vallès. Però no queda clar.

(Doc. 555)

El levita Mir, o Miró, en data 23 d'agost del 1043, dóna al Monestir de Sant Cugat del Vallès un alou. El document es refereix també a «*molinaribus cum regos et capudregos et subtusregos*». Quant a localització, trobem la mateixa ambigüitat i imprecisió que en el doc. 552.

(Doc. 562)

Gerbert i la seva esposa donen, en data 26 de juliol del 1063, una sèrie de béns i propietats al Monestir de Sant Cugat del Vallès. El document esmenta «... *molinaribus cum regos et capudregos*». Resta imprecisa i problemàtica la localització d'aquests molins.

(Doc. 635)

En el testament de Ramon, fill d'Elliardis, datat el 21 de maig del 1064, s'esmenta repetides vegades un molí i el seu rec: «*ipso rego et ipso mulino et caputrego*», «... *cum ipso rego mulinario*», «... *ipso mulino et ipsa turre et rego et caput rego*». Mitjançant el context del document no es pot arribar a localitzar satisfactòriament el molí. Sembla, tanmateix, que és en terres vallesanes.

(Doc. 640)

L'abat de Sant Cugat del Vallès, en data 28 de març del 1072, dóna a Ermengol Bernard un terreny per a construir-hi un molí: «*donamus vobis terram nostram propriam ad construendum molendinum cum rego et caput rego et subtus rego*». Diu el text que això es troba «*in locum quod vocant Fontes de Berter*», lloc que no he sabut identificar.

(Doc. 674)

En una concòrdia, del 12 de juliol del 1096, entre l'abat de Sant Cugat del Vallès i Eizulina i el fill d'aquesta, Pere Joan, s'esmenta «*unum molinum qui fuit de Giffredo presbitero*». No hi ha en el text res que

permeti de localitzar aquest molí, tot i que es parla de la vila de Capellades.

(Doc. 763)

Bremund i el seu germà Berenguer cedeixen, en data 1 de maig del 1106, al Monestir de Sant Cugat del Vallès els drets que tenen en uns molins. El text diu «... *in rego vel capud rego de molendinis s. Cucuphatis, quos Abatales vocant*». Més endavant del text llegim: «... *a mulinis Guillelmus Bonifilii usue ad ipsos s. Cucuphatis*». Cap d'aquests molins no queden localitzats.

(Doc. 789)

En data 10 de març del 1114, Berenguer Ramon de Montcada reconeix al Monestir de Sant Cugat del Vallès un alou i un molí. El text diu «... *ad mulino quod Bonifilius, presbiter de Cerdaniola dimisit s. Cucuphato*». S'esmenta, així mateix, «*manso de Fexes*». Tot això és ben vallesà, però la localització no queda prou precisa (Cfr. doc. 790).

(Doc. 822)

En el testament d'Arnald Giribert, datat el 17 de juny del 1121, s'esmenten «... *vineis, mansis et molendinis, cum eorum pertinenciis... cum aquis aquarum, vieductibus et reductibus*». Amb les dades del text del document cap d'aquestes coses no és localitzable.

(Doc. 856)

En el seu testament, datat el 30 d'abril del 1123, Uzalard deixa als seus fills «*uno molendini*» i esmenta més avall «*apud ipso molendini*». El text no forneix dades que puguin ajudar-nos a la localització d'aquest molí.

(Doc. 865)

Luciana, en el testament que fa en data 19 de gener del 1132, es refereix a un «*mulino*», del qual no dóna cap dada que permeti de localitzar-lo.

(Doc. 918)

En el testament datat el 20 de novembre del 1195, Guillem de Santa Coloma esmenta uns molins: «... *cum ipsis molendinis et cum aliis que ego ibi abeo*». El text no deixa prou clar on es trobaven aquests molins; sembla tanmateix que eren en terra vallesana.

(Doc. 1.208)

Datat l'agost del 1205, un document es refereix extensament a una causa sobre molins. Entre altres

coses, el text diu: «... *capcione seu apreensione aque fluminis Aqualate que aqua tendebat ad molinos s. Cucuphatis qui sunt in quadra Aqualata*» i fa diversos esments relacionats amb aquests molins. Per bé que tot ens mena a situar-los als voltants d'Igualada, la localització no queda gens clara.

(Doc. 1.259)

En el testament de Guillem de Santa Oliva, de data 24 de febrer del 1226, hi ha la frase «... *mando reddi molendina...*», però no queda expressat el lloc on es troben aitals molins.

(Doc. 1.301)

Per sentència del jutge Ramon de Riera, datada el 21 de setembre del 1232, Ponç de Bellveí és condemnat a pagar «*decime cuiusdam molendini*» a l'abat de Sant Cugat del Vallès. En el document no hi ha cap dada que permeti de localitzar el dit molí.

(Doc. 1.306)

Amb data 25 de setembre del 1232, el jutge Gerald de Sagàs confirma la sentència del doc. 1.306, sobre «*decime cuiusdam molendini*». El document no aporta cap dada que ajudi a la localització del molí.

(Doc. 1.307)

Aquests són els molins de què ens dóna notícia el Cartulari de Sant Cugat del Vallès. No podem assegurar que tots siguin fariners; n'hi ha, però, un cert nombre per als quals, com hem vist, aquesta condició és explícita. Constatem que la major part de les vegades, la referència al molí és escassament descriptiva, i molt poc precises les dades relatives a la seva ubicació.

Em sembla interessant de recollir ací, sistematitzats, els elements lèxics amb els quals s'expressen els documents pel que fa als molins i a tot allò directament relacionat amb ells.

1. *El molí com a edifici* és anomenat, indistintament: *molendinum*, *molindinum*, amb el plural *molindinis*.
Molinum, *molino*, *mulino*, amb els plurals *molina*, *molinos*, *molinis*, *mulinos*.
Molinare, *molinaris*, amb els plurals *molinares*, *molinaribus*.
Mulnare, *mulnar*, amb el plural *mulnares*.
Molendinario.
Pistrini.

2. Pel que fa a les *adjacències del molí*, de les quals manta vegada el text fa esment, remarquem les següents:

Regum, amb el seu plural regos.

Rego mulenero, rego mulinario/molinario.

Caput rego, capud rego, caputrego, amb el plural caputregos.

Subtus rego, amb els plurals subtus regos i subtusregos.

Capudmolo.

Aqueductibus, aquiductibus, amb els plurals aquisductibus, aquarum ductibus.

Reductibus.

Saltus/saltu molendini.

Distoledor.

Exaguadors.

Resclausa, resclosa, resclosar, resclosale, resclosare.

Glevar, glevare, amb els plurals glevars, glevares, glevarios; i les formes glevarias et petras i petras et glevars.

Pedregar, i la forma glevar et pedregar.

Clausuris.

Lignariis, lignariis.

3. Quant a les *parts funcionals del molí*, trobem esment de:

Mola, amb el plural molas.

Ferros.

Cacavus, cacavo, cacabo, cachavo, amb els plurals cachavos, chachavos.

Cacavare, cacavario.

No essent l'objecte d'aquest treball l'estudi de la terminologia medieval relativa als molins i a les seves parts o elements, sinó deixar relacionats i referenciats, quant a data i ubicació, cadascun dels que compareixen a les pàgines del Cartulari de Sant Cugat del Vallès, no entraré ara a establir el significat exacte dels mots aquests, com tampoc no faré la història de la seva evolució des d'aquestes formes llatines (o llatinitzades) medievals, fins avui.